

АГРОСВІТ

№ 2 січень 2023

Науково-практичний журнал

ISSN 2306-6792

9 772306 679204

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Васильєва Наталя Костянтинівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри інформаційних систем і технологій, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:

Вініченко Ігор Іванович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР: Кучеренко Г. Б.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Андрющенко Катерина Анатоліївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та підприємництва, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Безус Роман Миколайович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Василенко Леся Олексіївна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорона праці, Київський національний університет будівництва і архітектури, академік академії будівництва України

Гончаренко Оксана Володимирівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Грабчук Оксана Миколаївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Добровальська Олена Володимирівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Козловський Сергій Володимирович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця)

Каткова Наталя Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і економічного аналізу, Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова

Качула Світлана Валентинівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Козловський Сергій Володимирович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Крючко Леся Станіславівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Кураташвілі Альфред Анзорович (Тбілісі, Грузія), доктор економічних, філософських і юридичних наук, професор в галузі суспільних наук, професор Грузинського технічного університету в області Публічного права (Факультет Права і Міжнародних відносин), науковий керівник Інституту Бізнесу і Права факультету Права і Міжнародних відносин і Бізнестехнологій ГГУ, завідувач відділом економічної теорії Інституту економіки імені П.Гугушвілі Тбіліського державного університету імені Іване Джавахішвілі

Лозинський Дмитро Леонідович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Державний університет «Житомирська політехніка»

Павлова Галина Євгеніївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Пантелєєва Наталя Миколаївна, доктор економічних наук, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи, Черкаський навчально-науковий інститут Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи»

Самойленко Алла Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та туристичного бізнесу, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Сегада Сергій Андрійович, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри маркетингу та бізнес-аналітики, Донецький національний університет імені Василя Стуса

Трусова Наталя Вікторівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Таврійського державного агротехнологічного університету, Таврійський державний агротехнологічний університет

Федоренко Станіслав Валентинович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорона праці, Київський національний університет будівництва і архітектури, академік академії будівництва України

Фролова Тетяна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних фінансів, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Халатур Світлана Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Череп Олександр Григорович, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки, Запорізький національний університет

Чирва Ольга Григорівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Шабатура Тетяна Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства, Одеський державний аграрний університет

Журнал засновано у січні 2001 року. Виходить 2 рази на місяць.

№ 2 січень 2023 р.

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»).
Наказ Міністерства освіти і науки України
№ 975 від 11.07.2019 р.

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

- Index Copernicus (IC);
- SIS;
- Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 23728-13568ПР від 27.12.2018 року
ISSN 2306-6792

Передплатний індекс: 21847

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 458-10-73
(050) 382-06-63

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.nayka.com.ua

www.agrosvit.info

Засновники:
Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
ТОВ "ДКС Центр"

Видавець:
ТОВ "ДКС Центр"

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою 19.01.23 р.

Підписано до друку 19.01.23 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 6,0.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 1901/1.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

© АгроСвіт, 2023

У НОМЕРІ:

<u>Іртишцева І. О., Крамаренко І. С., Михальчинець Г. Т.</u> Теоретичний інструментарій пізнання трансформаційних процесів фінансового ринку	3
<u>Халатур С. М., Масюк Ю. В., Карамушка Д. К., Губаренко І. С.</u> Фінансова стратегія в контексті ефективного менеджменту підприємства	9
<u>Ткаченко О. С., Дубина О. А., Мачак Т. О.</u> Спрощена система оподаткування підприємств агробізнесу	16
<u>Аверчева Н. О.</u> Організаційно-економічна оцінка сучасного стану ринку мигдалю в Україні	22
<u>Ковтунук І. І.</u> Печери Хмельниччини як атрактивний туристичний ресурс	30
<u>Мельник А. В., Мельник Н. В., Качаровський Р. Є., Селезньова О. В.</u> Детермінанти формування туристичної привабливості об'єднаних територіальних громад	35
<u>Тарасович Л. В., Юрчук В. М., Федорчук С. В.</u> Екологічний маркетинг-менеджмент як імператив соціально відповідального бізнесу	42

№ 2 / 2023

CONTENTS:

<u>Irtysheva I., Kramarenko I., Mykhalchynets H.</u> THEORETICAL TOOLKIT FOR UNDERSTANDING THE TRANSFORMATIONAL PROCESSES OF THE FINANCIAL MARKET	3
<u>Khalatur S., Masiuk Iu., Karamushka D., Gubarenko I.</u> FINANCIAL STRATEGY IN THE CONTEXT OF EFFECTIVE ENTERPRISE MANAGEMENT	9
<u>Tkachenko A., Dubyna O., Machak T.</u> SIMPLIFIED SYSTEM OF TAXATION OF AGRIBUSINESS ENTERPRISES	16
<u>Avercheva N.</u> ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC ASSESSMENT OF THE CURRENT STATE OF THE ALMOND MARKET IN UKRAINE	22
<u>Kovtunyk I.</u> CAVES OF KHMELNYTCHCHYNA AS A ATTRACTIVE TOURISTIC RESOURCE	30
<u>Melnyk A., Melnyk N., Kacharovskyy R., Seleznyova O.</u> DETERMINANTS OF FORMATION OF TOURIST ATTRACTIVENESS OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES	35
<u>Tarasovych L., Yurchuk V., Fedorchuk S.</u> ENVIRONMENTAL MARKETING MANAGEMENT AS A SOCIALLY RESPONSIBLE BUSINESS IMPERATIVE	42

УДК 911.3:338.48(477.82-72)

А. В. Мельник,

к. геогр. н., доцент, доцент Інституту природничих наук і туризму,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6906-6396>

Н. В. Мельник,

к. геогр. н., доцент, доцент кафедри туризму,
ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2077-595X>

Р. Є. Качаровський,

магістр географії, інженер II категорії навчальної лабораторії краєзнавчих атласів,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6096-4800>

О. В. Селезньова,

к. е. н., доцент, доцент кафедри національної економіки, маркетингу та міжнародних
економічних відносин, Класичний приватний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-003-0530-6167>

DOI: 10.32702/2306-6792.2023.2.35

ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

A. Melnyk,

PhD in Geography, Associate Professor, Associate Professor of the Institute of Natural Sciences
and Tourism, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

N. Melnyk,

PhD in Geography, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism,
SHEE "Uzhhorod National University"

R. Kacharovskyy,

Master of Geography, engineer of the II category of the Educational Laboratory
of Local History Atlases, Lesia Ukrainka Volyn National University

O. Seleznyova,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of National Economy,
Marketing and International Economic Relations, Classical Private University

DETERMINANTS OF FORMATION OF TOURIST ATTRACTIVENESS OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES

Реформа місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні стала імпульсом для кроссекторального розвитку економіки на рівні місцевих громад. Враховуючи значущість окресленого питання, стаття орієнтована на визначення базових тригерів конкурентоспроможності окремих територіальних громад у сфері управління поступом туристичного сектору.

У статті зроблена спроба здійснити комплексну оцінку складових драйверів туристичної привабливості об'єднаних територіальних громад. При цьому фокус уваги зміщено на сільські та селищні територіальні громади як домінуючі в межах Волинської області. Здійснено аналітичний огляд наявної історико-культурної спадщини Затурці-

вської ТГ та сучасного стану розвитку туристичної інфраструктури за окремими підсистемами: заклади розміщення, харчування, дозвілля та побутового обслуговування, транспортна інфраструктура. Окреслено особливості туристичного комплексу досліджуваної територіальної громади. Визначено основні проблеми структурних елементів туристичної інфраструктури, запропоновано першочергові заходи щодо їх модернізації. Розроблено дорожню карту для адміністративних утворень задля туристифікації простору ОТГ та підвищення їхньої туристичної привабливості.

The reform of local self-government and territorial organization of government in Ukraine has become an impetus for cross-sectoral economic development at the level of local communities. Taking into account the importance of the given issue, the article is focused on the determination of basic triggers of competitiveness of individual territorial communities in the sphere of management of the development of the tourist sector.

The article attempts to carry out a comprehensive evaluation of the components of drivers of tourist attractiveness of the united territorial communities. The purpose of the research is to analyze the generating factors of tourist attractiveness of certain administrative entities, which form the framework for potential development of the tourist sector, which is a key aspect in the creation of tourist product of local and regional importance, increase of investment attractiveness of the projects, solve a number of socio-economic problems of the region. At the same time, the focus of attention has been shifted to rural and village territorial communities as dominant within the Volyn region. Analytical review of the present historical and cultural heritage and the current state of tourist development was carried out. The current state of development of tourist infrastructure under separate subsystems is assessed: accommodation facilities, food establishments, leisure facilities and household services, transport infrastructure.

The peculiarities of the tourist complex of the investigated territorial community are outlined. The main problems of the structural elements of tourist infrastructure were identified and priority measures on their modernization were proposed. A road map for administrative entities has been developed for tourism of UTC space and increase of their tourist attractiveness. Due to the complex approach and synergy of efforts of local authorities, scientists, business representatives, experts, with the involvement of active community residents and central executive bodies, it is possible to develop both tourist products and accompanying services around the main tourist magnets on the territory of the communities, thus contributing to creation of new jobs.

Ключові слова: децентралізація, туристична привабливість, об'єднані територіальні громади.

Key words: decentralization, tourist attraction, united territorial communities.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Реалізація реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні відбуваються з урахуванням адаптації до викликів сьогодення та слідує світовим трендам. Основні її положення були імplementовані у низці нормативно-правових актів та змінах до Бюджетного і Податкового кодексів щодо фінансової децентралізації. Як результат децентралізації, об'єднані територіальні громади здобули повноваження та ресурси, що мають міста обласного значення. Це стало імпульсом для кроссекторального розвитку економіки на рівні місцевих громад. У ході децентралізації громади стають більш спроможними і у питаннях розвитку туристичного сектору.

У рамках впровадження реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади впродовж 2015—2019 років на території Волинської області створено 54 ОТГ, (що покривають 59 % площі області). Відповідно до перспективного плану формування територій громад Волинської області, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 93-р (зі змінами), в області передбачено утворення 73 ОТГ. Найшвидшими темпами децентралізаційні процеси та передача фінансових ресурсів новоствореним органам місцевого самоврядування відбуваються у Володимирському районі. Це є важливим чинником, зважаючи на те, що з 2015 року в області збільшується кількість безробітних громадян. У 2017 р. їхня кількість складала 52,1 тис. осіб, що у порівнянні з 2012 р. майже у 4 рази більше. Однак, уже у 2018 р. фіксуємо

зменшення кількості безробітних на 4,2 тис. осіб. Географічно найбільша кількість безробітних громадян припадає на міста Луцьк, Ковель, Нововолинськ, Володимир та Володимирський район [8].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вивченню питання туристичної привабливості окремих адміністративних утворень в розрізі децентралізаційних процесів у межах Волинської області приділили у свій час чимало уваги Антипюк О.В., Єрко І.В., Качаровський Р.Є., Чир Н.В., Карпюк З.К. [3, 5—6, 10]. Зміна принципів об'єднання громад та визначення їх спроможності розглянуті колективом авторів (Шевченко О.В., Романова В.В., Жаліло Я.А та ін.) у науковій доповіді Національного інституту стратегічних досліджень [2].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета дослідження — аналіз генеруючих чинників туристичної привабливості окремих адміністративних утворень, які формують каркас для потенційного розвитку туристичного сектору, що є ключовим аспектом при створенні туристичного продукту місцевого і регіонального значення, підвищенні інвестиційної привабливості дестинацій, вирішенні ряду соціально-економічних проблем регіону.

Фокус уваги нашого дослідження зосереджений на сільських та селищних територіальних громадах Волинської області, оскільки саме такі громади кількісно переважають у регіоні. Густота сільського населення області становить більше 40 осіб/км², що є одним з найвищих показників в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток сільських ТГ базується, у першу чергу, на інтересах та безпосередній участі представників громади. Адже, саме вони мають особливу мотивацію, якнайкраще знають свої проблеми та потреби, управляють ресурсами, а традиції, звичаї, знання та особлива "енергія" людських ресурсів — ключовий тригер для їхнього розвитку. Відтак, без підтримки місцевих громад управління регіональним розвитком у сфері надання туристичних послуг не являється ефективним.

Волинська область відноситься до числа аграрно-промислових регіонів із розвиненою сферою обслуговування. Більшість громад Волинської області, особливо селищних та сільських ТГ, вважають туризм першочерговим

вектором соціально-економічного розвитку. Однак, є і винятки, зокрема, в Програмі соціально-економічного розвитку Затурцівської ТГ на 2020—2023 рр. серед цілей та пріоритетів розвитку не знаходимо жодних натяків на розвиток сектору туристичних послуг [4].

Станом на 01.10.2022 р. у Волинській області 54 громади, серед них і Затурцівська сільська ТГ, що увійшла до складу Володимирського району. Внаслідок укрупнення території Затурцівська громада після 25.10.2020 р. розміщується на площі 364,7 км², станом на 01.04.2021 р. на території громади проживає 8 842 осіб. До складу громади увійшло 26 населених пунктів семи сільських рад. Адміністративним центром громади є с. Затурці (населення — 1782 ос.) [1, 4].

Розвиваючи туризм, громади повинні враховувати чотири основні аспекти: наявний туристично-рекреаційний потенціал, транспортну доступність до туристичних ресурсів та дестинацій, ступінь сформованості туристичної інфраструктури, людський потенціал для управління, промоції, маркетингу у сфері гостинності. Розвиток регіонального туризму неможливий без реалізації програм щодо його інтенсифікації, пошуку латентних чинників та важелів, які наразі ще не задіяні.

Під час розробки стратегій розвитку сільських ТГ важливо проаналізувати усі наявні історичні пам'ятки і зрозуміти, як можна їх ефективно використати при створенні та реалізації туристичного продукту. Завдяки комплексному підходу та синергії зусиль місцевої влади, науковців, представників бізнесу, експертів, із залученням активних мешканців громад та центральних органів виконавчої влади можна розвивати як туристичні продукти, так і супутні послуги навколо основних туристичних магнітів на території громад, сприяючи таким чином створенню нових робочих місць, що є надзвичайно важливим чинником, враховуючи, що найбільша кількість безробітних за даними, наведеними в Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року, зареєстровано саме у Володимирському районі [8].

Самобутність історико-культурної спадщини обумовлює високу туристичну привабливість Затурцівської громади, створює передумови для розвитку культурно-пізнавального туризму. За даними Управління культури, питань релігії та національностей Волинської ОДА на території громади налічується 27 об'єктів історико-культурної спадщини, зокрема: 12 пам'яток історії та культури, 2 пам'ятки археології, 10 пам'яток архітектури та містобудування. Функціонує один музей та розміщені

два осередки художніх народних промислів [1, 4].

Пам'ятками архітектури та містобудування Затурцівської ТГ є: Миколаївська церква (мур.), 1787 р. у с. Великий Окорськ; Церква Різдва Богородиці (мур.), 1900 р. у с. Губин; костел Святої Трійці (мур.), 1642 р. і Палац родини Липинських (мур.), поч. ХІХ ст. у с. Затурці; Михайлівська церква (мур.), 1692—1677 р., дзвіниця (мур.) середина ХVІІ ст., костел та келії монастиря кармелітів (мур.), 1691—1720 р. у с. Кисилин; Лукинська церква (дер.), 1788 р. у с. Сірнички та Миколаївська церква (дер.), 1900 р. у с. Тумин. Пам'ятки археології — це городище ІХ—ХІІІ ст. у с. Затурці та могильник давньоруського періоду ІХ—ХVІ ст. у с. Павловичі [3].

У Затурцях в родинному маєтку польського шляхетного роду Липинських народився відомий український історик, громадсько-політичний діяч В'ячеслав Липинський. У маєтку з 2011 року діє меморіальний музей В'ячеслава Липинського, у якому можна побачити вінтажні меблі і побутові речі, унікальні документи, книги і фото, пов'язані з садибою та родом Липинських. За деякими джерелами тут також народилась Галина Василівна Гулевичівна (Гальшка Гулевичівна), яка була одним із фундаторів Києво-Могилянської Академії.

В області сподіваються, що гостьовий потік короткотермінових відвідувачів до регіону зростатиме в умовах посткарантинного відпочинку та військової агресії. Для цих потреб розробили 7 ключових маршрутів для майбутніх гостей. Це дасть можливість розширити географію подорожей областю, сприятиме завантаженню закладів розміщення в туристичних центрах та дозволить збільшити термін перебування туристів на Волині. Серед павутини туристичних маршрутів — Луцьк — Затурці — Зимне — Володимир — Устилуг — маршрут, що проходить територією досліджуваної територіальної громади. Маршрутом регіонального значення є керунок Кисилин — Затурці — Новий Загорів, який був презентований в ході реалізації проекту "Волинська експедиція", започаткованого туристичною агенцією Патріот в партнерстві з мережею Район.in.ua.

Особливої уваги на цьому маршруті заслуговує село Кисилин. У ХVІ столітті це було мультинаціональне містечко, де проживали поляки, євреї і українці. Свого часу тут діяв перший на Волині вищий навчальний заклад — Аріанська академія. В той час навчальний заклад у Кисилині називали — "Сарматські Афіни". Шляхта Речі Посполитої називала себе

"потомками сарматів", а Афіни вважалися центром мудрості й філософії.

Крім того, поблизу села звели Меморіал жертв Голокосту. Приблизно у цьому місці в серпні 1942 року німецькі солдати вбили щонайменше 500 євреїв з Кисилина та навколишніх сіл.

Не менш цікавим є с. Новий Загорів, туристичними магнітами якого можуть стати Загорівський монастир та біографо-соціальні туристичні ресурси, пов'язані з Іваном Мазепою.

У громаді є всі передумови для розвитку сільського туризму, однак, даний сегмент туристичного ринку фактично не освоєний. Варто також акцентувати увагу місцевої влади на підтримку цілей сільського зеленого туризму. Адже кожен місцевий чиновник має зрозуміти, що сільський зелений туризм — це додаткові гроші й покращення інфраструктури громади, створення нових робочих місць. Саме місцева влада може клопотати про забезпечення податкових пільг (преференцій) при одержанні державних дотацій (з місцевих бюджетів) особам, які беруть участь у наданні агротуристичних послуг.

Відповідно до Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року щодо розвитку туризму, зокрема сільського туризму, наголошено про необхідність стимулювання розвитку малого підприємництва у сфері організації відпочинку у селі, забезпечення його нормативно-правовою, рекламно-інформаційною та організаційною підтримкою органами виконавчої влади; створення умов для всебічного заохочення населення області до участі у розвитку сільського туризму як високорентабельної ланки туристичної індустрії та додаткового джерела поповнення особистих доходів громадян, місцевих і державного бюджетів [8].

У розпорядженні місцевих громад є потужні інструменти для капіталізації локальних ресурсів через відповідний вплив на "екосистему останньої милі". Завдяки будівництву під'їзних шляхів, комунальній інфраструктурі, логістичним потужностям, поліпшенню екологічної ситуації тощо створюються сприятливі умови для залучення інвестицій і зменшення додаткових витрат бізнесу [2].

Невід'ємною складовою туристично-рекреаційного потенціалу є туристична інфраструктура. Сучасна туристична інфраструктура є драйвером формування конкурентоспроможної туристичної галузі у регіональному розподілі праці. Її оптимізація дозволяє розширити функціональні можливості територіальних

Таблиця 1. Туристична інфраструктура Затурцівської ТГ (станом на 01.05.2022 р.)

Громада	Заклади інфраструктури, од.							
	Засоби розміщення	Громадського харчування	Торгівлі	Розваг	Побутове обслуговування	Банки, відділення	Пошта, зв'язок	АЗС, СТО
Затурцівська	1	10	46*	18	2	1	6	1

Примітка: * — до складу вказаних об'єктів включені філіали, відокремлені підрозділи підприємств та ФОП, що працюють у їх структурі.

Джерело: сформовано на основі [1, 4].

громад, збільшити потік подорожуючих та забезпечити належний рівень задоволення їх першочергових потреб, тим самим визначаючи економічну привабливість громади у регіоні.

Основні показники галузевої структури туристичної інфраструктури досліджуваної громади відображені у табл. 1.

За інформацією Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської ОДА засоби тимчасового розміщення Затурцівської ТГ представлені єдиною сертифікованою агросадибою в с. Затурці [9]. Відтак, коефіцієнт забезпеченості засобами тимчасового розміщення складає 0,003 од./км². Дана підсистема вимагає створення додаткових засобів розміщення на кшталт молодіжних таборів, міні-мотелів, кемпінгів, туристичних сіл, що працюють сезонно.

Коефіцієнт забезпеченості закладами харчування — 0,03 од./км². Наявна мережа має тенденції до скорочення, її слід розширити і модернізувати, забезпечити кваліфікованими кадрами. У закладах громадського харчування необхідно провести ребрендинг, трансформували їдальні, буфети, кафе в альтернативні заклади — паби, фаст-фуди, піцерії, шинки, колиби тощо. Одночасно слід обмежувати кількість однотипних закладів для здорового конкурентного середовища та забезпечення надання якісних послуг.

Коефіцієнт забезпеченості закладами розваг становить 0,044 од./км², побутового обслуговування населення — 0,006 од./км². Нині серед закладів дозвілля та розваг є потреба модернізації об'єктів, заміни їх матеріально-технічної бази. Існує проблема пошуку нових форм дозвіллевої діяльності, використання інноваційних для сільської місцевості форм дозвілля, що дозволить адаптуватися до нових умов середовища, посилити національно-патріотичне виховання молоді. Забезпеченість закладами торгівлі оцінюється в 0,028 од./км²;

банківськими установами — 0,006 од./км²; поштою та зв'язком — 0,02 од./км²; АЗС та СТО — 0,003 од./км².

Збалансованість туристичної інфраструктури визначає наявна транспортна мережа. За даними Служби автомобільних доріг у Волинській області загальна протяжність доріг комунальної власності в межах досліджуваної територіальної громади становить 86,598 км [7]. У цілому по громаді мережа доріг загального користування забезпечує транспортне сполучення між населеними пунктами. Всі населені пункти забезпечені під'їздами з твердим покриттям. Однією з найважливіших проблем об'єднаної громади є стан дорожнього покриття на переважній більшості доріг.

Найближчими пунктами пропуску через українсько-польський кордон є автомобільний "Устилуг-Зосін" та залізничний "Володимир-Грубешув". Залізничне сполучення в межах ТГ відсутнє, найближчі станції знаходяться у м. Володимир та смт Іваничі (залізнична гілка Ковель-Володимир-Львів). Переміщення туристів з екскурсійною метою (річкові прогулянки вихідного дня) водними шляхами можливе по рр. Турія, Стохід та Серна [1; 3-6; 8; 10].

У ТГ значно розвинута мережа автомобільних шляхів, що в цілому забезпечує потреби у перевезенні пасажирів до визначних історико-культурних та природно-рекреаційних об'єктів громади. Недоліком є відсутність прямого залізничного та повітряного сполучення з державним кордоном, обласним центром та містами мільйонниками, що істотно зменшує можливості доступу туристів. Водні артерії є придатними лише для прогулянкових та відпочинкових спортивно-оздоровчих маршрутів, а не для регулярних пасажирських та транспортних перевезень.

Актуальними завданнями розвитку транспорту ТГ є: капітальний ремонт автомобільних доріг місцевого значення; побудова додаткових смуг руху задля збільшення пропускної потужності територіальних автодоріг; забезпечення постійного автобусного сполучення між населеними пунктами громади з районним та обласним центрами; розширення мережі закладів харчування та вуличної торгівлі вздовж автомобільних доріг, збільшення кількості закладів тимчасового розміщення (агросадиби, кемпінги) тощо.

Для оптимізації та управління поступом у сфері туризму варто розробити та втілити Стратегію розвитку туристичної галузі Затурцівської громади. Мало просто прописати розвиток туризму в свою загальну стратегію, не-

обхідно продумати концепцію, сформулювати конкретні ідеї. Ця концепція має включати використання усього потенціалу громади, сприяти розвитку локального бізнесу та фінансовому зміцненню усієї громади. Варто активізувати роботу представників громади в напрямі участі у різному роду проєктах та міжнародних грантах. Адже, сучасні реалії свідчать про те, що новий вектор політики фінансування коштом фондів ЄС спрямований саме на підтримку малих проєктів, які під силу реалізувати навіть дрібним сільським громадам.

За результатами аналізу, проведеного групою експертів Joint Research Centre (JRC) Європейської комісії, на території Волинської області були визначені галузі (за результатами розрахункового аналізу обрано 9) з економічним та інноваційним потенціалом, які за статичним та динамічним аналізом мають найбільший економічний потенціал подальшого розвитку, серед яких є й виготовлення виробів з деревини, корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння [8]. Враховуючи результати даного аналізу важливо віднайти локальні осередки, сімейні підприємства або окремих людей, які займаються традиційним сільським господарством, виробництвом автентичної продукції та ремісництвом. Провести відповідну роз'яснювальну роботу і усвідомити, що їхній стиль життя й унікальні життєві історії можуть стати в майбутньому ядром повноцінних ринкових пропозицій — туристичних пакетів для турів вихідного дня.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Дорожньою картою для адміністративних утворень задля туристифікації простору ОТГ та підвищення туристичної привабливості можуть стати наступні рекомендації: розробка поетапного плану реформування та трансформації інфраструктурних об'єктів ТГ; участь у міжнародних грантових програмах, націлених на реконструкцію конкретних соціально значимих об'єктів туризму та її інфраструктури; укладання довгострокових угод про співробітництво у галузі туризму із прикордонними територіальними громадами Республіки Польща; побудова та реконструкція належних місць зупинок для туристів (зокрема для осіб з обмеженими можливостями), облаштування рекреаційних зон, місць санаторного лікування, об'єктів культурної спадщини та ПЗФ; розширення мережі агросадіб; проведення реорганізації системи сфери послуг, дозвілля та розваг з метою наближення їх функціональних

можливостей до європейських стандартів роботи у галузі туризму; модернізація закладів громадського харчування; встановлення інформаційних таблиць-вказівників із короткими довідками про туристичні об'єкти з QR кодами, а також створення туристичних інформаційних центрів на базі музейних закладів; покращення покриття території мобільним зв'язком різних операторів; реконструкція об'єктів сервісної транспортної інфраструктури, що відповідають європейським стандартам; забезпечення галузі кваліфікованими спеціалістами туристичного менеджменту, екскурсійної діяльності та готельного господарства зі знанням іноземної мови; розробка нових та удосконалення вже існуючих туристичних маршрутів, забезпечення їх картографічним супроводом, GPS- та туристичною навігацією.

Підвищення обізнаності громадян в позитивних девідендах, котрі здатен забезпечити туризм, укріплення екологічної свідомості, усвідомлення власної туристичної ідентичності, промоція ідентичності регіону є головними тригерами успішного розвитку Затурцівської ТГ як туристичної дестинації.

Література:

1. Головне управління статистики у Волинській області URL: <http://www.lutsk.ukr-stat.gov.ua>.
2. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні: наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ: НІСД, 2020. 153 с.
3. Єрко І. В., Мельник Н. В., Качаровський Р. Є., Павлушенко О. Г. Історико-культурна спадщина Затурцівської ОТГ Волинської області. Наука і молодь у ХХІ сторіччі: збірник тез доповідей VI Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 15 грудня 2020 року). Полтава: ПУЕТ, 2020. С. 363—365.
4. Затурцівська територіальна громада URL: <https://cutt.ly/U2g6tkM>
5. Карпюк З.К., Качаровський Р.Є., Антипюк О.В. Туристська привабливість Локачинського району Волинської області. Тенденції розвитку туристичної індустрії в умовах глобалізації: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. зб. наук. пр. Ужгород. 2017. С. 29—32.
6. Качаровський Р.Є., Єрко І.В., Чир Н.В., Антипюк О.В. Транспортна мережа прикордонних об'єднаних територіальних громад Волинської області як важливий елемент туристичної інфраструктури. Тенденції та перспек-

тиви розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: Переяслав, 2019. В. 51. С. 15—17.

7. Служба автомобільних доріг у Волинській області URL: https://vl.ukravtodor.gov.ua/pro_sluzhbu/kontakty.html

8. Стратегія розвитку Волинської області на період до 2027 року (затверджена рішенням сесії обласної ради № 29/16 від 12.03.2020) URL: <https://cutt.ly/92g4KvR>

9. Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської ОДА. URL: <https://cutt.ly/o2g488P>

10. Чир Н.В., Качаровський Р.Є. Туристична привабливість Любешівського району Волинської області. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. Херсон: Видавничий дім "Гельветика". № 7. 2017. С. 241—247.

References:

1. Main Department of Statistics in the Volyn region (2022), available at: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>, (Accessed 18.12.2022).

2. Shevchenko, O.V., Romanova, V.V., Zhaliло, Ya.A. and etc. (2020), Detsentralizatsiia i formuvannia polityky rehionalnoho rozvytku v Ukraini [Decentralization and the formation of the policy of regional development in Ukraine], NISD, Kyiv, Ukraine.

3. Ierko, I.V., Melnyk, N.V., Kacharovskiy, R.Ye. and Pavlushenko, O.H. (2020), "Historical and cultural heritage of Zaturtsi OTG of Volyn region", Zbirnyk tez dopovidei VI Mizhnarodnoi molodizhnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii. Nauka i molod u XXI storichchi [Conference Proceedings of the 6th International Youth Scientific and Practical Internet Conference. Science and Youth in the 21st Century], PUET, Poltava, Ukraine, pp. 363—365.

4. Zaturtsivska terytorialna hromada (2022), available at: <https://cutt.ly/U2g6tkM>, (Accessed 28.12.2022).

5. Karpiuk, Z.K., Kacharovskiy, R.Ie. and Antypiuk, O.V. (2017), "Tourist attractiveness of the Lokachinsky district of the Volyn region", Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Tendentsii rozvytku turystychnoi industrii v umovakh hlobalizatsii [Conference Proceedings of the International Scientific and Practical Conference. Trends in the development of the tourist industry in the conditions of globalization], Uzhhorod, Ukraine, pp. 29—32.

6. Kacharovskiy, R.Ie., Yerko, I.V., Chyr, N.V. and Antypiuk, O.V. (2019), "The transport network of the border united territorial communities of the Volyn region as an important element

of the tourist infrastructure", Tendentsii ta perspektyvy rozvytku nauky i osvity v umovakh hlobalizatsii, vol. 51. pp. 15—17.

7. Sluzhba avtomobilnykh dorih u Volynskii oblasti (2022), available at: https://vl.ukravtodor.gov.ua/pro_sluzhbu/kontakty.html, (Accessed 20.12.2022).

8. Volyn regional council (2020), "Development strategy of the Volyn region for the period until 2027", available at: <https://cutt.ly/92g4KvR>, (Accessed 20.12.2022).

9. Upravlinnia ekonomichnoho rozvytku ta torhivli Volynskoi ODA (2022), available at: <https://cutt.ly/o2g488P>, (Accessed 14.12.2022).

10. Chyr, N.V. and Kacharovskiy, R.Ie. (2017), "Tourist attractiveness of Lyubeshiv district of Volyn region", Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia: Neohrafichni nauky, vol. 7, pp. 241—247.

Стаття надійшла до редакції 09.01.2023 р.

**ІНВЕСТИЦІЇ.
ПРАКТИКА
ТА ДОСВІД**

www.investplan.com.ua

Передплатний індекс: 23892

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України (Категорія «Б») з

ЕКОНОМІЧНИХ НАУК та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
(Наказ Міністерства освіти і науки України
№ 886 від 02.07.2020)

Спеціальності - 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292